

Teach-in om Norge

Taler

Georg Johannesen

Sted

Studentersamfundet, Oslo

- 1 Bakgrunnen for møtet: Noen sosialistiske studenter fortalte stolt at Studentersamfundet skulle arrangere en såkalt Teach-in om Vietnam. Jeg foreslo i stedet: Teach-in om Norge. Under den annen verdens-krig ville jeg vært mot paneldebatt om gasskamre mellom to jøder og to SS-folk. Under Vietnam-
- 5 krigen er det ondt å arrangere «sosialistisk» møte mellom «hauker» og «duer» om hvorvidt USA burde drepe 101 eller 99 vietnamesere for dagen. Samtidig ville Teach-in om Vietnam bidra til amerikaniseringen av Norge ved å gjøre Universitetet i Oslo til ett av de mer «progressive» universitetene i USA. USAs venstrefløy burde ignoreres: USAs makthavere kunne selv ødelegge Abraham
- 10 Lincolns livsverk. Kort sagt: Jeg så fram til et demokratisk Sør-USA som den frie verdens siste skanse i forbitret kamp mot Det kommunistiske Nord-USA!

- Hic Rhodos, hic salta. Det betyr: Vi er i Norge! Norske sosialister bør slutte med å «engasjere» seg i utenrikspolitikk og i stedet drøfte hvordan de skal skape
- 15 et nøytralt, demokratisk, avrustet og kommunistisk Norge. På et slikt Teach-in burde minst halvparten og helst alle innleiderne være nøytralister, demokrater, pasifister og kommunister.

- Mitt innlegg dreier seg om «menneskesynet» i Norge. Ordet brukes med en viss
- 20 motvilje, det er et stort og derfor tomt begrep. Ordet «menneskesyn» minner om «livssyn» og om ord som «gud» eller «sjel». Disse ordene er så substansløse at jeg som student fant ut at jeg bare kunne bruke dem som verb: Han livsser, hun guder, de sjeler - sa vi dengang om folk som livsså, sjelet eller gudet.

25

I stedet for å tale om norsk menneskesyn taler jeg heller om hva nordmenn gjør eller hvorledes de mennesker - for å bruke Axel Jensens nye verb. Hvordan har du mennesket i dag? Norsk menneskesyn er likt følgende spørsmål: Hva slags politikk fører nordmennene? Og hva slags mentalitet ligger bak deres gode og

onde gjerninger? På grunn av den store (påståtte) enighet som rå i norsk politikk kan jeg holde meg på et generelt plan: Alle nordmenn uten unntak oppfører seg på en norsk måte overalt!

- 35 Nordmenn har et godt/ondt-begrep som mangler dimensjonen klokt/dumt. Gudbrand i Lia er norsk. Den norske måten å menneske på er innskrenket, dvs. flat, privat og selvgod.

- I motsetning til dette setter jeg: Innsikt - dvs. realitetssans, kjennskap til
40 virkeligheten som helhet - er det samme som moral. Innsikt = moral betyr: at vi vet hvor vi er - altså i Norge - og at vi vet hvilken tid vi lever i, altså i atomtiden! Og det ligger i sakens natur - som altså er moralens objekt - at atombombens tid bør eller må bli kort - bør bli kort ved at vi avskaffer de samfunn som gjør atombomber nødvendige eller må bli kort ved at disse samfunn avskaffer oss.
45 Jeg gjentar nøkkelordene: «innsikt» (= moral), «sakens natur», «kjennskap til virkeligheten», «må», «bør», «nødvendig», «virkeligheten som helhet», - konkret oppfattet ut fra klokke og adresser!

- Det vanlige norske menneskesynet er «evig», dvs. «godt» og upolitisk, dvs.
50 antiformuellig. Det vanlige norske menneskesynet er naturligvis norsk, skandinavisk, nord-tysk, protestantisk, halvhumanistisk og halvvitenskapelig - som i den frie verden for øvrig! Her fins all slags udialektiske motsetningspar av typen ideal/virkelighet, kropp/ sjel, tanker/følelser, krig/fred - lakmuspapir!

- 55 Av og til produserer vår del av verden speilidioter av Hitler-typen, rene idealister, som ser sin egen ondskap alle steder. Men det er sjelden at vårt dualistiske skoleverk får fram en så fullkommen elev som Adolf Hitler. Mange følger likevel Henry Millers oppfordring: «Bare skjell verden ut. Den er ditt eget skitne tryne!»

- 60 Speilmenneskene er som oftest harmløse. De strikker vatter til negrene i Afrika eller griper inn i «virkeligheten» som sersjanter overfor en flokk rekrutter: Bli som meg! I denne gruppen finnes norske misjonærer, radikalere, all slags verdensreparatører og aktive frelsere - optimister - eller passive pessimister som
65 etter femte pjolter svømmer inn i øynene dine og betror at menneskene er noen svin. Vi finner tvillingbrødrene Albert Schweitzer og Foster Dulles eller Fridtjof Nansen med nevøen Vidkun Quisling.

70 Speilidealistene mangler et normativt kunnskapsbegrep, et dumt/ klokt-begrep med verdifarge som ondt/godt. De mangler «innsikt», «opplysning», «visdom» = evne til å forandre verden! Et slikt kunnskapsbegrep tror jeg fins for eksempel i buddhismen, taoismen og marxismen. Kanskje har også de latinske land større evne til å være kyniske? Tyskland har Faust. Den franske
75 Faust heter Marki de Sade. De latinske folk virker uanstendige, dvs. kultiverte. De kjenner kanskje myten om Panduras eske - den inneholdt alle onder fra kreft til krig, men på bunnen av esken lå «Håpet»? De som laget denne myten betraktet selvsagt Håpet som den verste av alle sykdommer. Og i atombombens tid må ikke den norske Gale-Mattis håpe at han kan komme hjem med smør i
80 håret etter å ha forberedt seg om igjen på 9. april.

Diktere som Holberg har vært klar over det langsente og stærblinde norske livssyn. «Den politiske Kandestøber» er et typisk SF-medlem. Han duger verken som kannestøper eller som borgermester i sin egen by. Til gjengjeld vet
85 han alt om negrene i Sør-Afrika. Særlig vet han hvor høyt han elsker dem. Det kan han måle med sitt politiske termometer etter antall skritt han har gått i tog eller antall appelsiner han har latt være å spise. Erasmus Montanus er en annen norsk radikaler til hvem hans danske forlovede sa disse enkle ord: «Hvorfor skal vi to lide fordi jorden er rund?» Men selvsagt kan vi også her i Norge finne Jean
90 de France, John fra Kennedy, Ivan fra Leningrad, Ola Peking, EEC-tyskerne fra Norge og de Oxford-flinke au-pair-pikene fra Bærum. Slike typer er likevel ikke spesifikt norske. Man kan finne dem overalt i små idealistiske nasjoner uten selvrespekt. Likevel har disse typene i Norge et særnorsk trekk: Man finner dem mest i sentrum, i Oslo, og i den norske overklassen og blant nordmenn med
95 pretensjoner i retning av å kunne noe. I Førde er folk fra Førde og vet det. I Karasjok tror jeg at folk er fra Karasjok. Men i Oslo? I Oslo er folk fra Kongo eller fra California. «De burde reise hjem til seg selv. Det er der de bor. Tre ganger for dagen frelser de verden. Men ikke engang en fyrstikk kan de få fyr på. Fortsetter de slik tror jeg ikke mer på dem.» (Attila Jozsef).

100

Ibsen har i Peer Gynt og Brand gitt to gode bilder av den norske Gudbrand i Lia. De to ligner så mye at man må være norsk for ikke å se det. Brand er Peer Gynt slik Peer Gynt ville vært. Brand er Erasmus Montanus tatt alvorlig.

105 Den mest berømte norske regjeringssjef er da også ganske riktig Vidkun Quisling. Som Gandhi står for noe indisk, som Lenin står for noe russisk, som Churchill er typisk engelsk er Vidkun Quisling typisk norsk. Quisling ble i

levende live et engelsk verb: to quisle. (Norge har vært selvstendig tre ganger: fra
110 1945 til 1949, fra 1905 til 1940 og fra 1240 til 1319, altså i 118 år fordelt på vel
1000 i tre stadig kortere perioder.) Quisling var norsk. Quisling samlet inn
penger og mat til sultende barn i Russland. Hvem gjør ikke det? Quisling
arbeidet intenst for Fridtjof Nansens idealer. Hvem gjør ikke det? Quisling skrev
et dypt filosofisk verk om universalismen samtidig som han nedstammet fra de
115 norske kongene i sagatiden. Hvem gjør ikke det? I min barndom husker jeg
hvordan Bergens 4-500 forrædere marsjerte gjennom gatene mens jeg de sang:

:/ Her kommer vi /: en del av NS makt!

Vi skal få Jemtland og Härjedal igjen.

120 Vi skal få Irland og Grønland igjen.

For det stornorske riket står trofaste

hirdmenn på vakt!

De som var mot den norske kongen kalte seg altså «trofaste hirdmenn». De
125 som var en utstøtt klikk kalte seg Nasjonal Samling. Og det lille okkuperte
landet ble kalt «det stornorske riket». Verken NS eller Quisling så de tyske
okkupantene - eller om de så dem, diktet de dem vel om til urnorske vikinger i
idealistisk austarveg mot Russland. Aldri har Norge vært norskere enn under
den tyske okkupasjon. Det måtte i tilfelle være under Einar Gerhardsen i
130 perioden 1953-1963. Da seiret norsk antimilitarisme i NATO samtidig som
norsk arbeiderbevegelse grep makten i USA.

Andre nordmenn tok selvsagt opp kampen mot dette mindretall av tullinger.
Noen skjulte radioer på loftet. Andre bar skjulte binders i jakkeslaget. En lang
135 rekke av disse binders skapte en ubrytelig front fra Kaukasus til Murmansk til
Hitler skjønte at han hadde møtt noe som var norskere enn ham selv.

Selvfølgelig hadde 400 tusen tyskere det utmerket i Norge og etterlot seg flere
barn enn døde. Man kan fremdeles møtedisse tyske barnefedre i Hamburg og
140 München. De sier: «Ach, Honefoss und Narwick, ein schönes Land, und ihre
Mädchen... » De har ikke lagt merke til at Norge vant krigen eller at alle i Norge
stod på den riktige siden. De har lært å like oss.

For Norge har et menneskesyn som gjør at nordmenn kan oppfatte verden på
145 en norsk måte. Tyskerne er omdiktet til russere med Hitler-bart og
unionsoppløsningen i 1905 er en svensk-norsk fotballkamp som endte uavgjort

0-0.

150 Hva kunne Norge ha gjort i 1945? Det minste ville vært: Å forære Sovjet en isfri fjord som takk for befrielsen av Finnmark. Hvorfor ikke? Norske utkantstrøk skulle jo likevel avfolkes. Under den tyske okkupasjonen mottok jeg tross alt som barn undervisning på norsk. Men norske samebarn sendes på norske internatskoler. De behandles som barnevernsobjekter fordi deres foreldre bor
155 langt fra hverandre og taler et språk som har tusen års hevd der de bor. Samtidig er halvparten av de norske rekruttene plassert i dette nesten folketomme området. Hvorfor? Svaret kan bare være: Norge har ikke noe nasjonalt forsvar. Hva skal Norge med det? Et land som bare eksisterer i en rent geografisk forstand kan ikke ha behov for et nasjonalt forsvar.

160

Vi kan derfor plassere våre unge menn i et folketomt område som en oppholdende vaktstyrke før det amerikanske flankeangrepet. Dette kan enhver forstå ved å kaste et blikk på et alminnelig kart. Men dette har det likevel aldri vært tillatt å diskutere.

165

Er det noen som tviler? Dere er studenter og som radikale er dere ofte militærnektende og som artianere havner dere i bestemte militære avdelinger, som behandles med en slags silkehansker. Hva vet dere om det norske Kystvernartilleriet? Tilfeldigvis kjenner jeg en ung mann med sju års utdanning.
170 Jeg kan kamuflere hans uttalelser, men jeg overdriver dem ikke. Tvertimot: Jeg bad ham nøye overveie mine spørsmål før han svarte og jeg gjorde ham oppmerksom på at mine spørsmål kanskje var ledende og på hva dette betød.

175

Han fortalte meg omtrent følgende solskinnshistorie: Et norsk kystvernatteri har en høy og to lave offiserer. Hver kanon er bemannet med en høy og to lavere underoffiserer. I tilfelle av krig fins det et slags opprykningssystem der de falne erstattes etter en nøyaktig plan. Den jeg talte med er en meget håndfast kar, framtreddende idrettsmann, men ved siden av å være et uhyre sprekkt og atletisk mannfolk, er han ærlig talt temmelig ond. Hans familiebakgrunn gjør ham til en
180 «security risk»: hans far er et NKP-medlem som så vidt overlevde den forrige kampen for norsk selvstendighet. Sønnen til en person som er dekorert av kong Haakon VII kan vel ingen stole på?

185

Hva mener så han om sitt norske kystvernatteri?

Hans slagord lyder: 24 timer! Med dette mener han at all instruksjon han har mottatt går ut på at kystvernkanonene skal holdes i 24 timer. De norske NATO-troppene er nøye instruert til å holde disse kanonstillingene akkurat så lenge at de kan dø før amerikanerne kommer.

Men hvis situasjonen oppmuntret til flukt? Hva så? Jo da, ville batteriet bli evakuert etter et annet system. Min hjemmelsmann ville blitt degradert til femte eller sjetten riflemann, dvs. utstyrt med et ubrukelig gevær fra 1914. Først når fire eller fem andre var falt, ville han fått rett til å bruke moderne våpen. Ordningen var altså slik at han skulle ha mest mulig interesse av heroisk kamp og minst mulig interesse av å trekke seg tilbake i god orden. For hvordan var stillingen lenger inn i landet? Nei, der var der ingen stilling! For her gjaldt det ikke å forsvare Norge, men å forsvare et amerikansk oppmarsjrområde i tilfelle av en tysk-amerikansk krig mot Sovjet.

Dette er norske radikaler for fine og dype til å vite noe om. De interesserer seg på en norsk måte for alle land i verden unntatt Norge. Min hjemmelsmann fortalte meg at hvis kystvern batteriet ble oppgitt, måtte de overlevende trekke seg 1 km inn i landet. Der måtte de bli til en bestemt prosent av dem var falt. Så kunne de trekke seg tilbake 1 km til. Osv. osv. Noen stillinger bak seg hadde de ikke. Hva skulle Pentagon med det?

Men alle disse spørsmål vet Arbeiderpartiets parlamentariske fører Guttorm Hansen mer om enn jeg. Og jeg vil sterkt advare mot at noen av disse spørsmål tas opp til fri debatt. For Guttorm Hansen er en ledende norsk sosialist, som i en årrekke har bearbeidet NATO innenfra. Hvis det nevnte Kystvern batteriet blir befridd av russere, kan Guttorm Hansen etter Einar Gerhardsens hemmelige plan sørge for at NATOs invasjonsstyrker møter samme motstand som i Vietnam. Norske Olagutter har som kjent til dette formål kamouflasjedrakter: engelske uniformer.

Er dette en overdrivelse? Poenget er: Det kan vi da ikke vite? Den slags diskuteres da ikke i Dagbladet eller i Stortinget eller i NRK eller andre steder. Dette til tross for at det er de viktigste spørsmål denne nasjonen står overfor hvis den har selvoppholdelsesdrift. Har vi et nasjonalt forsvar? Eller er Norge et Sør-Vietnam? Er våre tre nordligste fylker sammen med Hellas de to flankene i et amerikansk knipetang-angrep etter tysk mønster fra 1942 - i tilfelle av at H-bomber og raketter har knust sentrale deler av Sovjet samtidig som russisk

infanteri har brutt gjennom fra Berlin?

230 Dette er spekulasjoner: jeg er ikke informert og jeg er ikke militært utdannet. Jeg vet altså ingenting om de spørsmål som angår meg mest. Kristendomskunnskap i den norske skolen burde vært forent med undervisning i atomforsvarets strategi slik at vi alle forstod sammenhengen mellom en H-bombe og det norske menneskeverdet. Når skal denne norske åndsdebatten begynne? Det norske menneskesynet er vel ikke blindt? Min norske hjemmelsmann har fortalt hvordan han opplevde en stor NATO-krise under brinkmanship:

235 Han og hans kamerater drøftet situasjonen på en upolitisk måte ut fra sin barnelærdom. Det hersket enighet om at den ene av de tre offiserene var svært intelligent. Denne dyktige offiseren var en glødende tilhenger av den frie verden. Det hersket derfor enighet om at hvis det brøt ut krig, burde han straks få seg et
240 nakkeskudd. Ellers ville ingen komme levende derfra. Den høyeste av de tre offiserene var en nervøs eldre alkoholiker e.l. Hva han foretok seg spilte liten rolle, bortsett fra at soldatene regnet med at det ville bli noe forvirret. Dermed fantes det på dette kystvern batteriet bare en eneste offiser som var norsk uten å være farlig.

245 Våre radikale debatter er altså rene søndagsskoler.

Min opposent i kveld er parlamentarisk fører for Arbeiderpartiet - som med professor Seips ord er en «ørn» i vår hønsegård av upolitiske partier og som -
250 igjen med Seips ord - har ført en politikk som er en kombinasjon av Venstre på sitt beste og Høyre på sitt verste. Jeg deler ikke den vanlige studentforakten for Arbeiderpartiet. Gerhardsenregimet hadde fallhøyde - og jeg tror vi ennå ikke har drøftet hvorfor. Vår nåværende regjering (Borten) er et kommunestyre.

255 Arbeiderpartiet fikk regjeringsmakt to år etter Hitlers maktovertagelse i Tyskland. Nygaardsvolds regjering grep tilbake på og bygde videre på radikale og demokratiske tradisjoner i et fattig husmannsfolk med samvirkeformer: «By og land - hand i hand!» Hitlers regjering grep tilbake på og bygde videre på konservative og autoritære tradisjoner med rike militære organisasjonsformer,
260 tilbake til Bismarck, 30-årskrigen og middelalderens pogromer. Forskjellen var stor, men det fantes en likhet: Viljen til å få hjulene i gang på det bestående samfunns grunn. En svensk marxist har nylig påvist at samfunnsendring ikke skjer så lett under kriser. Når din bror er arbeidsledig, vil du ønske at

265 kapitalismen begynner å produsere igjen uansett hva.

Jeg roser altså Nygaardsvold som vår største konservative politiker. I motsetning til Hitler var Nygaardsvold nasjonalsosialist.

270 Hva så med 9. april? Jo, mitt svar er: Jeg liker Norge den 8. april 1940. Det var ikke Koht og Nygaardsvold som overfalt Det europeiske Fellesskaps første oppbyggingsfase. Det var omvendt og det norske 9. april-komplekset burde mistro den frie kapitalbevegelse på kontinentet og føle mistillit til våre vestlige allierte. Og et opprustet Norge i 1940 ville gitt oss flere offiserer av typen
275 Sundlo: gode antikommunister og dårlige nordmenn.

Altså: hurra for 9. april 1940. Måtte enhver framtidig okkupasjon finne oss i samme stilling: ivrig opptatt med oss sjøl. Sann ville jeg også ønske at, hvis jeg ble overfalt, så holdt jeg på med noe mer fornuftig enn å pusse revolveren. Det
280 er en slags selvrespekt jeg har fra den tid nordmenn syntes det var udannet å låse dørene sine.

La oss ta som utgangspunkt at Johan Nygaardsvold var verd vår respekt. At han døde som en bitter og skuffet mann er en skjensel som Gerhardsens
285 Arbeiderparti ikke kan vaske av seg med en gruveulykke i Kings Bay. De to forhold henger nøye sammen.

For fra 1949 inngikk Norge under sosialistisk styre i et forpliktende samarbeid med de største kapitalist-statene. Fra da av ble «påvirkningslinjen» den norske
290 væremåten. Det nytter ikke å stå utenfor hvis man vil utrette noe. Ingen må holde seg for god til å være medlem noe som helst sted. Tvertimot: Norge måtte bidra hele tiden til å få alle onde til å bli mer norske i tanker, ord og gjerninger.

Jeg kaller «påvirkningslinjen» for Gerstein-linjen. Regjeringen Gerhardsen =
295 regjeringen Gerstein! Hvem var Gerstein? Gerstein var en tysk lege og ingeniør og fanatisk antinazist på moralsk og kristent grunnlag. Hva gjorde Gerstein? Jo, i 30-årene fikk han noen mindre straffer for å ha delt ut løpesedler mot nazismen. Vi kan kalle dette for Gerstein/Arbeiderpartiets idealistiske periode. Men Gerstein fant ut at man må sitte ved rattet for å kunne styre. Gerstein
300 meldte seg inn i SS. Som utdannet lege og ingeniør ble han ekspert på epidemier og massedød. Han klarte bl.a. å ødelegge hele jernbanetog med blåsyre som kunne ha utryddet hundretusener eller kanskje millioner av jøder og russere.

Gerstein røpet aldri med en mine at han ikke var overbevist SS-mann - og ingen
305 grep ham i noe så uanstendig og frivolt som en eneste individuelt god handling.
Gerstein var kald som de franske bøndene i 1940 da de solgte vann i dyre
dommer til sine flyktende landsmenn. Gerstein var kultivert, dvs. kynisk.
Gerstein beskjeftiget seg bare med «virkeligheten som helhet»: Å beseire
nazismen med alle midler som nyttet. Han bidro bl.a. til å gjøre Sverige mindre
310 interessert i å eksportere stål og kulelagre. Gerstein ble myrdet etter krigen av SS-
offiserer som hadde oppdaget hvem han var. Litt høytidelig kan man si at
Gerstein var en kristen martyr, klippet ut av Det norske Arbeiderpartis
utenrikspolitiske programmer i etterkrigstiden: Gerstein er innenfor det ondes
system for å påvirke det onde innenfra. Arbeiderpartiet er sosialistisk og
315 fredsvennlig. Arbeiderpartiet er innenfor det kapitalistiske systemet og har
meldt Norge inn i en organisasjon som er bygd på masseutryddelsesvåpen.

Har dette vært Norges linje under Arbeiderpartiets lederskap i etterkrigstiden?
Jeg spør Guttorm Hansen som er sosialist. Nei, jeg oppdager at jeg ikke kan
320 spørre! For det ligger i «sakens natur» at om Gerhardsen og Lange har vært
modige sosialister i løvens kapitalistiske hule - så kunne de ikke si det til oss
andre - uten å røpe seg selv! Men nå er det jo borgerlig regjering? Nå må
Guttorm Hansen fortelle oss om Gerstein-linjen i DNAs NATO-politikk?

325 Slik omtrent forestiller jeg meg Guttorm Hansens innlegg:

Altså, alle pasifistiske, idealistiske, kristne og sosialistiske mennesker i Norge
meldte seg etter 1949 inn i Det norske Arbeiderpartiet, som igjen meldte seg inn
i NATO, dvs. USA og deretter inn i Det europeiske Fellesmarkedet, dvs.
330 Tyskland. På den måten trengte vi oss inn i kapitalismens og militarismens to
hovedbastioner. Eller som utenriksminister Trygve Lie sa da han kom til Wall
Street for å låne penger: Se ikke med mistro på oss sosialister! Gerstein kunne
ikke uttrykt seg kaldere og smartere overfor Adolf Eichmann: Se ikke med
mistro på oss kristne! Eller som det het i en norsk lærebok i Samfunnskunnskap
335 da Trygve Lie var generalsekretær i FN: «Trygve Lie er nå den mektigste
mannen i verda.»

Men dermed ble det selvsagt slutt på fri debatt og snakk om sosialisme. Johan
Nygaardsvold uttalte bittert i 1950 at det var ikke noen vits for ham å holde 1.
340 mai-tale: Han kunne jo komme til å nevne ordet sosialisme. Nygaardsvold var
altfor naiv og norsk til å forstå den nye Gerstein-linjen der det gjaldt å skjule at

- man var sosialist eller gikk inn for fred - fordi man da stod overfor den største trusel mot menneskehetens eksistens, nemlig de amerikanske atomvåpen. Den
- 345 østtyske atomforskeren Klaus Fuchs var flyktning i England. Hva gjorde han? Selvsagt følgende: Han ga avkall på all menneskelig anstendighet og moral, takknemlighet overfor det land som tok imot han som flyktning osv. Han ble spion for Sovjetunionen slik at Moskva ikke skulle bli et nytt Hiroshima.
- 350 Selvsagt holder ikke Guttorm Hansen et slikt innlegg. Han ville da røpe sin egentlige identitet som antimilitarist i NATO. På samme måte er Dagbladet ute av stand til å diskutere det «radikale» spørsmål om forsvaret av Nord-Norge uten å røpe militære hemmeligheter. Videre kan ingen norske biskoper lenger sies å være sakkyndige i moralske spørsmål da de mangler militær utdannelse i
- 355 atombombens tid. I 1963 uttalte daværende forsvarsminister Gudmund Harlem i en enquête bl.a.: «Vi bør gjøre vårt til å minske mistenksomheten mellom de to maktblokker.» Men hva kan Harlem ha ment med det? Er han redd russerne skal bli redde hvis de får innsikt i USAs sanne vesen? Eller hvilke innvendinger av moralsk art har Guttorm Hansen mot norsk medlemskap i
- 360 Warsjava-pakten? Ut fra norsk tankegang burde vel de to «maktblokkene» bytte plass - slik at alle norske tilhengere av kapitalisme ble med i Warsjava-pakten da det vel for dem må være viktigst å «påvirke» Stalins etterfølgere «innenfra» på den norske måten?
- 365 Jeg innrømmer at disse spørsmål bare har teoretisk-ironisk interesse, men meningen er å avdekke det norske menneskesynets logiske konsekvenser. Mitt spørsmål til Guttorm Hansen må da bli: Vurderer han USA og NATO, Vest-Tyskland og EEC, slik Gerstein vurderte det tyske naziapparatet? Mitt andre spørsmål er: Hvorfor ikke? Og jeg ber Guttorm Hansen svare ut fra sitt
- 370 sosialistiske grunnsyn, dvs. ut fra en sosialistisk oppfatning av kapitalismens blodige ansikt. Det fins titusener av norske arbeidere hvis mening om NATO kan uttrykkes i tre ord: NATO er ondt. Eller fins det krigsfare fra USA? Hvorfor ikke? Er kapitalismen forsvunnet?
- 375 Igjen er vi på teoretisk grunn, men her reiser det vidunderlige spørsmål seg: i hvilke fora skal denne innsikt eventuelt meddeles? Ikke i avisene: de kan jo bli lest av russerne. Men hvor blir det så av den demokratiske debatt i en situasjon som ville kreve den: nemlig i det øyeblikk vi anså USA som en fare for verdensfreden?? Den konsekvente Gerstein-linjen forutsetter konspirasjon -
- 380 kanskje fins det svært lukkede DNA-fora der Halvard Lange gjennom 50-årene

hviskende forklarte at han ødela h-bomber i Pentagon, men at ingen hadde merket det, at våre fredskorps i største hemmelighet befant seg i New York og Washington og at de der motvirket NATO på det sted hvor NATO kan
385 motvirkes, nemlig i amerikanske valglokaler??

Eller fins det ingen krigsfare fra USA?

Mine logiske spørsmål har dessverre forlengst mistet all kontakt med norsk
390 politisk debatt slik den vanligvis arter seg: dvs. norsk politisk tenkning er i dag så primitiv av enhver logikk vil havne i de vildeste spørsmål. For å forstå må man bli amøbe. Man må tilpasse seg totalt og lukte seg frem hvis amøber kan lukte. Dette norske menneskesyn: bakterier som forbereder sin egen desinfeksjon er da også ganske passende i en rakett-tid. Resten er kommunepolitikk ad hoc.

395

Det er vanskelig å diskutere med amøber siden de ikke vet at de er det!

Og likevel er det i all denne forvirring et element av uskyld og Gudbrand i Lia. Størstedelen av Norge har ennå ikke oppdaget andre enn Nygaardsvold: det er
400 Nygaardsvold de stemmer på når de ikke stemmer på Høyre. Høyre ville aldri i 1949 ha våget det som Arbeiderpartiet ikke turde la være: kanskje kunne man ha lyst til å høre: vi mente ikke noe med det - kunne vi vite at vannstoffbomben skulle bli laget i 1953 - kunne vi vite at Stalin kom til å dø - vi meldte oss inn i NATO for å holde Arbeiderpartiet sammen og vi ansatte jo Halvard Lange som
405 hadde vært pasifist. Kunne vi vite ...

Jeg deler altså ikke den utbredte studentforakten for Arbeiderpartiet. Det ville være å håne den norske arbeiderklasse som tross alt er den eneste klasse som har rett til å styre dette land. Jeg forstår den afrikanske forfatteren som etter å ha fått
410 litt for mye å drikke sa hva han faktisk mente: You are a white man and among you only the workers are people.

Og faktisk er Norges beste parti bedre enn Norges beste avis Dagbladet. I sin agitasjon mot Arbeiderpartiet forfaller denne avis av og til til bevisstløs
415 mccarthyisme, uforståelig annet enn med luktesansen! For eksempel: Dagbladet beskyldte nylig Nils Hønsvald for grov demagogi da Nils Hønsvald ganske riktig slo fast at en stor del av motstanden mot rasehat og Vietnam-krig var rettet mot NATO. Ja, selvsagt, men hva skal man si til Dagbladet? Hønsvald forstod hva hans motstandere mener og blir øyeblikkelig kalt for demagog. Til Nils

Hønsvald kunne man svare: De har rett, De har forstått hva jeg mener, jeg er mot NATO og De er for. La oss diskutere og hvis ikke De vil diskutere så la oss slåss politisk til De har tapt og jeg har vunnet. Men til Dagbladet kan man bare si blipp-blopp -jeg er blipp og du er blopp - men det må vi ikke si til hverandre for da blir vi demagoger begge to.

Faktisk finner det forvirrede norske menneskesyn i dag sitt tydeligste uttrykk i Dagbladet som er den verste hindring for en politisk debatt. For å bli personlig så har jeg faktisk mange ganger nesten skrevet i Dagbladet - men hver gang ble det umulig - jeg måtte jo si at jeg ikke har noe imot Åge Samuelsen eller Bondevik - jeg er bare mot kristendommen og de der er for!

Jeg måtte jo si i Dagbladet at hvis jeg var for NATO-medlemskap som Dagbladet er, så ville jeg støttet USA i Vietnam og bedt Unge Venstre om å melde seg frivillig. Jeg måtte jo si i Dagbladet at hvis jeg hadde vært for kapitalismen så ville jeg ikke leke menneskevenn ved å la være å røke visse sigaretter eller kjøpe visse appelsiner: Rhodesia og Sør-Afrika står og faller i Wall Street og London. Det vet alle som kan vite.

Men ett sted må vi begynne hvis Norge skal kunne bli et menneskeverdig land - et land som sammen med Sverige og Danmark har teoretisk mulighet for å bli det første hvite og velutviklede og rike område som går over til en kommunistisk samfunnsform på en demokratisk måte.

Dette er den eneste politiske oppgave av noen som helst betydning og vi kan ikke løse den uten at minst to tredjedeler av det norske folk samarbeider om det.

Jeg har hørt at dagens studentersamfunn er det rødeste i Norden - til tross for eller på grunn av at Norge har en borgerlig regjering.

Unge norske radikalere som i dag brenner for Vietnam bør bli ferdig med det. De bør prøve å omdanne seg til en strategisk reserve for sosialistisk makt i Norge. Det vil si: de bør sette seg ned og lære hvordan man styrer Norge.

Lloyd George sa engang under en storstreik i England da arbeiderne ikke ville gi seg fordi de led nød: Hvis en makt i staten blir sterkere enn staten, da er den staten? Er dere rede?

460 Oppsummering: Arbeiderpartiet har sviktet Nygaardsvolds nasjonale og
konservative, dvs. nøytrale og sosialdemokratiske politikk og i stedet valgt en
hemmelighetsfull Gerstein/Gerhardsen-linje der NATOs og kapitalismens
lovlige forbryterorganisasjoner skal «påvirkes» innenfra. Vi kan aldri få vite
465 vite hvor mange h-bomber Halvard Lange har klart å ødelegge i USA. Vi kan aldri få
vite hvor ofte CIA nesten har klart å drepe Einar Gerhardsen ved en fingert
flyulykke. Resultatet er til slutt at vi ikke tror på den heroiske «indre» linjen,
men mer og mer oppfatter den norske dr. Gudmund Harlem som den tyske dr.
Mengele. I kveldens debatt kan vi ikke få vite hvor mange raketter
Arbeiderpartiets parlamentariske fører nå i formiddag har demontert. Det
470 norske Arbeiderpartis heltemotige innsats for sosialismen i USA kan ikke røpes
verken av ham eller av oss. Dermed har demokratiet brutt sammen i fredens
navn.

Jeg har videre angrepet Dagbladet som den største hindring for en radikal
475 politisk debatt i Norge. Dagbladet har stadig forklart oss at regimet i Portugal er
ondt fordi det er en belastning for NATO. Men hvis NATO er ondt? Hva da?
Dagbladet konstruerer en falsk motsetning mellom NATO og Portugal for å
tilsløre en reell motsetning mellom Norge og NATO. Dagbladet går sterkt inn
for sosialisme, fred og nasjonal uavhengighet overalt. Dette kan bare bety at
480 Dagbladet vil ha oss til å tro at Norge ikke er en opprustet satellitt i en
kapitalistisk blokk.

Slik kan vi på alle plan spore Dagbladets og Arbeiderpartiets forvirrende
virkninger på det demokratiske debattnivået i Norge.

485 Men det ville ikke være riktig å slutte her. Jeg er tilsluttet Sosialistisk Folkeparti,
som på sin måte hittil har ført en moralistisk og virkelighetsfjern
strutsetilværelse, i et norsk Speilekkoland. Jeg kjenner for eksempel en høyt
begavet 45-årig norsk arkitekt som er SF-medlem. Jeg har hørt at han stadig
490 deltar i demonstrasjoner mot Sør-Afrika, Spania, USA, Hellas, Ungarn,
Portugal osv. På den måten forkynner han stadig at det ikke fins problemer i
Norge. Blir han lønnet av Dagbladets løssalgssavdeling for utenriksstoff? Det
forteller at Hitlers propagandaminister Goebbels selv fant på å få norske
jøssinger til å gå med binders og nisseluer mens de spyttet på tyskerjenter og
495 hørte på hemmelig radio. Goebbels tok nok hensyn til den norske væremåten.
Den arkitekten jeg nevnte ble engang satt til veggs av en intelligent borgerlig
direktør i en privat diskusjon om sosialisering av banker og forsikringsselskaper.

500 Det viste seg at dette SF-medlem var for sosialisering av banker og
forsikringsselskaper uten å vite hvorfor. Men hva verre er: Jeg vet at han engang
ble bedt om å utføre et konkret politisk arbeid innenfor sitt fagområde, som er
boligbygging. Det hadde han ikke tid til. Antagelig skulle han gå i opptog der
han «krevde» at «noen» skulle «sosialisere» banker og forsikringsselskaper for
ham? Eller kanskje han mente at krigen i Vietnam ville «stanse» hvis han sa at
505 den skulle stanse?

Foran slike mennesker ligger det en modningsprosess som ville gjort dem til
amerikanske offiserer eller norske bankdirektører. De leker sosialisme. Til slike
folk kan man si med Johan Sverdrup: Politikere uten makt er en uting. Denne
510 kritikk kan jeg også rette mot meg selv.

Kilde

Georg Johannesen: Om den norske tenkemåten. Oslo 1975, s. 211-222.

Emner

515 Andre verdenskrig, Atomvåpen, Foredrag, Kapitalisme, Kommunisme, NATO, USA

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/teach-in-om-norge>

520

525

530

535